

§ 254 Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §n muuttamisesta

Vastaanottajan nimi	Lähetyspäivä	Tiedoksiantotapa	Lisätietoja
Pimiä Maarit (Kaupunginarkkitehti)	16.6.2020	Sähköpostitse, 0 pv	

Otteen oikeaksi todistaa Lappeenrannassa 16.6.2020

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §n muuttamisesta

Liittyy asiahallinnan asiaan:
LPR/703/00.04.00/2020

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Kimmo Jarva **puh.** 05 616 2001

Valmistelija/lisätiedot: II kaupunginsihteerin Alina Kujansivu **puh.** 040 724 8776
etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi

Lausuntopyynnön liitteet löytyvät osoitteesta:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=688e9f2c-6e24-4d7f-8f5f-5d48485b931a&respondentId=5ad0f4ba-9947-4efd-827b-8601ae43d882>

Rakennusvalvonnan, kaavoituksen ja Etelä-Karjalan museon lausunto 12.6.2020:

Kaupunginhallitus on pyytänyt rakennusvalvonnan, kaavoituksen ja Etelä-Karjalan museon yhteisesti laatimaa lausuntoa (virkamiesvalmistelu) ympäristöministeriön lausuntopyynnön mukaisesti viimeistään 10.6.2020.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia rakennusperinnön suojelemisesta ja rikoslakia.

Lausunnot lausuntokohdittain:

1. Kommentit suojeluesityksenteko-oikeutta ja suojeluesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

Suojeluesitysten tekoon sekä asianosaisten sekä viranomaisten kuulemismenettelyyn tehdyt tarkennusesitykset sujuvoittavat ja selkeyttävät päätösprosessia. Muutokset parantavat myös osallisten vaikutusmahdollisuuksia ja vuorovaikutusta. Erityisesti kuultavan naapurin käsitteen yhtenäistäminen MRL:n kanssa on hyvä muutos.

Esityksenteko-oikeuden laajentaminen on tarpeellinen muutos. Lain jatkovalmistelussa tulee kuitenkin huomioida alueellisen vastuumuseon roolin tunnistaminen. Ottaen huomioon museolaissa määritellyt lakisääteiset tehtävät kulttuuriympäristön suojelun edistämiseksi, vastuumuseon tulee olla oletusarvoisesti suojeluasiassa kuultava taho. Myös suojeluesitysten tekemisoikeudet tulee taata lailla myös alueellisille vastuumuseoille.

2. Kommentit alistusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

Esitys selkiyttää viranomaisten välistä työnjakoa ja yksinkertaistaa muutoksenhakumenettelyä. Ehdotus on konkreettista sujuvoittamista kuitenkin siten, että asian harkinnan oikeellisuus ei häviä ja riippumaton, asianmukainen päätöksen teko ei kärsi. Muutos voi osaltaan nopeuttaa ja sujuvoittaa suojelupäätösten käsittelyprosessia.

Museoviranomaisen näkökulmasta nykyinen lainmukainen suojelupäätöksen alistusmenettely on todennäköisesti kuitenkin varmempi käytäntö kansalaisten yhdenvertaisuuden takaamiseksi kuin yhteistyömenettely. Käsiteltävien tapausten määrän kasvaessa myös ELY-keskusten välinen yhteydenpito ja koulutus vievät aikaa.

Laissa esille nostettu "*Asianosaisten oikeusturvan takaamiseksi tärkeää, että ELY-keskuksella on silti toimivalta ottaa yksilölliset olosuhteet huomioon päätöstä tehdessään*" saa aikaan riskin päätöksenteon perusteiden hajanaistumisesta, kun päätöksiä ei enää vahvisteta ympäristöministeriössä. Miten koko Suomen mittakaavassa jatkossa varmistetaan suojelupäätösten samanmuotoisuus? Lakimuutos toki voi nopeuttaa prosessia, mutta museoviranomaisen näkökulmasta pohdituttaa miten käy laadun, kun ylin "valvova elin" puuttuu.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että sekä Museovirastolla että ELY-keskuksilla on oltava jatkossa riittävät resurssit, jotta lakimuutoksen mukainen työnjaon muutos pystytään turvaamaan ja molemmilla on resurssit tiiviiseen yhteydenpitoon.

3. Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettelyyn

Kaiken kaikkiaan lakimuutoksessa esitetty poikkeaminen suojelupäätöksestä ja korvausasioiden ratkaiseminen alueellisessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa vaikuttaa luontevalta ja päätösprosessia sujuvoittavalta toimenpiteeltä. Muutos todennäköisesti auttaisi konkreettisesti suojeluhankkeiden toteutumista pitämällä rakennukset käytössä ja edesauttaisi suojeltujen rakennusten kunnossa pitoa ja jalostamista osaksi nykypäivän arjen vaatimuksiin.

Lakimuutoksessa esitetyt poikkeamisluvan edellytykset eivät ole kuitenkaan riittävän selkeästi määritellyt. Miten päätöksenteossa painotetaan käyttöä vs. rakennuksen suojeltuja piirteitä? Erityisesti huolestuttaa, miten ehkäistään lain väärinkäyttö tai hyödyntäminen porsaanreikänä suojelupäätöksen vastaisten muutosten toteuttamiseen.

Esitettyä lakia tulee tarkistaa aluemuseon roolin tunnistavaksi. Suojelupäätöksiä tehtäessä Museoviraston lausunto on keskeinen, mutta myös alueellista vastuumuseota on tarpeen kuulla myös poikkeamislupahakemuksissa. Tämä tulee tunnistaa myös laissa rakennusperinnön suojelemisesta.

4. Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

Korvaussäätelyä koskevat säädökset eivät muutu juurikaan nykyisestä. Korvausmenettelyn tulee olla selkeästi suojeluun kannustava. Pelkkä rakennuksen suojelu ei ole omistajalle yleensä se itseisarvo. Säädöksiin tehdyt muutosehdotukset ovat konkreettisempia kuin aikaisemmin mutta ei riittäviä. Tulisikin pohtia miten suojeluun kannustettavuutta pystyttäisiin tukemaan ja kannustamaan entistä tehokkaammin.

5. Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

Säädöksissä esitettyyn rikostunnusmerkintöjen tarkempi rajaus on vielä tarpeen. Rakennuksen suojeluarvon tuhoaminen on yhtä rikollista, kuin esim. luvaton rakentaminen, joka voidaan nykyisinkin siirtää rikoslain alaisesti ratkaistavaksi. Säädösehdotuksessa esitetty "*Vähäisten tekojen ja laiminlyöntien*" rajanveto yhdessä poikkeamislupien ehtojen väljän määrittelyn kanssa huolestuttaa kuitenkin rakennusten kokonaisvaltaisen suojelun kannalta.

Laissa esitetty alueellisen vastuumuseon asiantuntijan käyttäminen tarkastuksissa on hyvä lisäys, mutta tuo

lisätehtäviä museoille, mikä voi olla tarpeen huomioida museoiden resursseissa.

6. Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

Kaiken tarpeellisen tiedon tulee olla viranomaisen käytettävissä ja laaja tiedonsaanti tulee turvata lainsäädännöllä oikeiden ratkaisujen tekemiseksi. Esitetyt muutokset antavat siihen paremman mahdollisuuden. Tarkennuksena muutosesitykseen tulee kuitenkin lisätä alueellisten vastuumuseoiden tiedonsaantioikeus. Tällöin yhdenmukaiset käytänteet vakiintuisivat koko valtakunnan tasolla.

7. Muita huomioita esitysluonnoksesta

Lainsäädännön selkeyttäminen ja prosessien sujuvoittaminen on kaiken kaikkiaan perusteltu tavoite. Esitetyt lainsäädännön muutokset ja tarkennukset vaikuttavat hyvin perustelluilta muutoksilta. Jatkovalmistelussa tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota aluemuseoiden roolin turvaamiseen kaikissa prosessin vaiheissa. Myös ELY-keskusten ja Museoviraston riittävät resurssit tulee turvata.

Esittelijän ehdotus

Kaupunginhallitus saattaa edellä olevan lausunnon ympäristöministeriölle huomioitavaksi lakimuutoksen jatkovalmistelussa.

Päätös Hyväksyttiin.

Täytäntöönpano
ympäristöministeriö